

Čím je

AC

TTA

kontroverzná?

**(a prečo by to
europoslancov
malo zaujímať)**

Čím je ACTA kontroverzná?

(a prečo by to europoslancov malo zaujímať)

Čo je ACTA?

Obchodná dohoda o boji proti falšovaniu (ACTA) je multilaterálna dohoda, ktorá predkladá návrhy na medzinárodné štandardy posilňovania práv duševného vlastníctva. Táto dohoda, o ktorej rokuje hŕstka štátov¹ v spolupráci so zástupcami zábavného priemyslu, je kontroverzná tak spôsobom rokovania, ako samotným obsahom.

Cieľom tejto brožúry je načrtnúť otázky týkajúce sa Obchodnej dohody o boji proti falšovaniu (ACTA) a tým poukázať na dôvody rozsiahlych námietok proti nej.

Spôsobu, ktorým sa o ACTA rokovalo, chýbala tak demokratická dôveryhodnosť, ako právna zrozumiteľnosť. Ratifikácia tejto dohody by mala za následok výrazné ovplyvnenie slobody prejavu a dostupnosti kultúrnych diel. ACTA by mala tiež dopad na súkromie, mohla by uškodiť medzinárodnému obchodu a brániť inovácií.

Ratifikačný proces ACTA práve začína na národnej úrovni v rôznych členských štátoch únie, zatiaľ čo jej možné dopady sú v mnohých štátoch podceňované. Počas tohto procesu, a pred konečným hlasovaním na úrovni EÚ, vyzývajú autori tejto brožúry európskych zákonodarcov, aby dôkladne zvážili možné dôsledky ACTA a **aby jej v nadchádzajúcom procese „udelovania súhlasu“ povedali „nie“, pokiaľ nebudú dodatočne podané uspokojivé záruky a vysvetlenia zo strany Európskej komisie a Európskeho súdneho dvora.**

---

¹ Austrália, Kanada, EÚ, Japonsko, Kórea, Mexiko, Maroko, Nový Zéland, Singapur, Švajčiarsko a Spojené štáty

---

Nedostatok demokratickej dôveryhodnosti

A
C
T
A

- > **ACTA obišla stanovené multilaterálne fóra**, ako WIPO a WTO, postavené na demokratických princípoch a otvorenosti s jasnými procedurálnymi zárukami.
- > **o ACTA bolo rokované za zatvorenými dverami**, z jednaní bola vylúčená väčšina rozvojových štátov, čo podkopáva jej dôveryhodnosť na úrovni OSN, EÚ, či jednotlivých štátov.
- > **ACTA sa snaží nepriehľadným procesom vytvoriť novú inštitúciu**, "ACTA komisiu", bez stanovených záruk, či záväzkov fungovať na otvorenom, transparentnom a inkluzívnom princípe, ktorý by umožňoval dohľad verejnosti.²
- > **Nevolená "ACTA komisia" bude zodpovedná za zavádzanie a interpretáciu dohody** a navyše bude môcť navrhovať dodatky k jej už schválenej podobe bez povinnosti zodpovedať sa verejnosti.³
- > **Do dnešného dňa neumožnila žiadna z vyjednávacích strán ACTA verejný prístup k rokovacím materiálom**, potrebným na interpretáciu množstva nejednoznačných a nejasných pasáží textu dohody.⁴
- > **Komisia nevydala žiadnu dopadovú štúdiu vypracovanú priamo pre ACTA**. Namiesto toho použila staré štúdie vypracované pre Smernice dodržiavania práv duševného vlastníctva (I a II). Neboli tak zhodnotené možné dopady na základné ľudské práva, najmä vo vzťahu k tretím krajinám, v ktorých často nie sú zaistené štandardy na ochranu súkromia, slobody prejavu a záruky právneho štátu porovnateľné so štátmi EÚ.

---

² Kapitola V, Článok 36 ACTA.

³ Článok 36.2 ACTA.

⁴ Organizáciám The Electronic Frontier Foundation (EFF) a Knowledge Ecology International (KEI) bol v Spojených štátoch odopretý prístup k týmto dokumentom. Ani 4 mesiace po podaní žiadosti o prístup k týmto dokumentom nedostala organizácia EDRi od Európskeho parlamentu v tejto veci adekvátnu odpoveď .

Ohrozovanie slobody prejavu a prístupu ku kultúrnym dielam

- **Záujmy držiteľov práv duševného vlastníctva sú nadradované právu na slobodu prejavu, súkromia a iných základných ľudských práv.**⁵
- **ACTA vkladá reguláciu slobody prejavu do rúk súkromných spoločností** tým, že ukladá tretím stranám, ako prevádzkovateľom internetového pripojenia, povinnosť kontrolovať obsah prenášaný online. Tieto nie sú práve najvhodnejším subjektom, ktorý by mal regulovať slobodu online prejavu.⁶
- **ACTA môže brániť verejnosti vo využívaní kultúrneho dedičstva** tým, že zvyšuje tresty a riziko trestných postihov za používanie diel, ktorých držiteľ práv kultúrneho vlastníctva je neznámy, alebo ťažko dohľadateľný (tzv. "osirotené diela").
- Konečná podoba dohody, ktorej význam nebude objasnený kým ACTA nebude ratifikovaná, je nejasná a riskuje interpretácie, ktoré by z **množstva občanov za triviálne priestupky robili kriminálnikov.**⁷

---

⁵ Toto je zrejme v poznámke pod čiarou číslo 16 (slovenský preklad ACTA - <http://bit.ly/nAMzpX>), kde je poskytnutie ochrany poskytovateľom internetových služieb pred pochybením tretej strany (a teda sa nevyžaduje, aby poskytovatelia akokoľvek sledovali komunikáciu medzi občanmi) umožnené len v prípade, že sú ochránené záujmy držiteľov práv duševného vlastníctva.

⁶ Článok 27.2 & Článok 8.1, ACTA.

⁷ Vágne formulácie v ACTA ponecháva štátom možnosť zaviesť tzv. "pravidlo trikrát a dosť", či iné neproporcionálne opatrenia na odpájanie používateľov od Internetu v prípade opakovaného sťahovania autorsky chránených diel, či opatrení v prípadoch "komerčného rozsahu", ktoré zahŕňajú "priamu a nepriamu ekonomickú, či komerčnú výhodu".

A
C
T
A

Ohrozovanie súkromia

- > **ACTA núti sprostredkovateľov internetového pripojenia vykonávať dozor nad vlastnou sieťou a poskytovať držiteľom práv duševného vlastníctva osobné údaje tých, ktorí ich údajne porušujú.** Právnicki a údajní držitelia autorských práv v Európe už dnes používajú nátlakové taktiky a od nevinných používateľov požadujú nemalé sumy v rámci "finančného vyrovnania", aby sa používatelia vyhli súdu. EÚ by sa mala zaoberať skôr bojom proti takýmto taktikám, než podporovať ich rozširovanie.
- > **Navýšenie zodpovednosti sprostredkovateľom internetového pripojenia bude viesť k zvýšeniu dohľadu nad prevádzkovanými sieťami a teda k zavedeniu intenzívnejších metód sledovania za účelom identifikácie údajných porušovateľov autorských práv.** Tieto metódy zahŕňajú okrem iného celoplošné monitorovanie obsahu za použitia tzv. "hĺbkovej analýzy paketov" (deep packet inspection), ktorá hrubo zasahuje do súkromia používateľov.

Bránenie inovácií

- > **ACTA môže mať ochromujúci dopad na inováciu.** Uvedomme si, že inovácia, ako napríklad vývoj softvéru, často vzniká práve v "šedej zóne" legálnosti. Je veľmi pravdepodobné, že ACTA bude vďaka strachu z vysokých finančných postihov za neúmyselné porušovanie autorských práv brániť vzniku nových iniciatív v oblasti digitálneho a iného priemyslu.⁹
- > **Tvrdsie postihy vytvoria nové prekážky pre začínajúcich podnikateľov,** ktorí si nebudú môcť prípadné vedenie súdneho sporu dovoliť.
- > **ACTA môže narúšať hospodársku súťaž.** Zavedenie povinnosti dohľadu nad vlastnou sieťou dáva veľkú výhodu väčším spoločnostiam, pretože menší poskytovatelia internetového pripojenia nemajú kapacity na zavedenie požadovaných opatrení.

---

⁸ Dva prominentné prípady:
<http://bit.ly/g9IUsl>

<http://bit.ly/9aHDEŇ>

⁹ Časť 4: Trestné činy, ACTA

Poškodzovanie obchodu

- > Napriek tomu, že EÚ považuje ACTA za právne záväznú, Spojené štáty už avizovali, že ACTA je pre nich nezáväznou „dohodou“. Toto môže viesť k právnej neistote ohľadne postavenia ACTA, čo pre **Spojené štáty znamená vyššiu flexibilitu, ktorá so sebou prináša aj výhodnejšiu pozíciu v hospodárskej súťaži.**
- > Návrhy v ACTA ovplyvňujúce **súkromie a slobodu prejavu predstavujú nebezpečenstvo najmä pre občanov krajín s nedostatočnou vyvinutou legislatívou v oblasti základných ľudských práv.**
- > **ACTA môže vytvárať prekážky medzinárodnému obchodu.** Na príklade Číny môžeme vidieť, že neformálne a právne nezakotvené dohody s poskytovateľmi internetu môžu byť ľahko použité ako netarifné prekážky obchodu.

Právne nejasnosti

- > **Formulácie v ACTA sú vágne**, a preto je aj viacero kľúčových termínov právne nejasných.¹⁰
- > Zavádzaním štandardov prísnejších ako tie, ktoré momentálne existujú (napr. Dohody o aspektoch práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom - TRIPS) a to navyše s nejasnými a nevymáhateľnými zárukami, **je ACTA v nesúlade s aktuálnymi medzinárodnými právnymi štandardami.**¹¹
- > **ACTA nespĺňa Európske kritériá ochrany a podpory univerzálnosti, jednotnosti a otvorenosti Internetu** stanovených Radou Európy, kde „sú štáty v súlade so zásadami medzinárodného práva povinné zabezpečiť, aby ich činnosť nemala nepriaznivý cezhraničný dopad na dostupnosť a používanie Internetu.“¹²

---

¹⁰ Článok 23.1: "Komerčný rozsah" porušovania autorských práv za nepriamo získané ekonomické výhody môže znamenať začiatok trestného stíhania, či cieľný monitoring IP adresy za účelom overenia rozsahu porušovania autorských práv. Článok 27.1: termíny "digitálne prostredie" a "efektívne opatrenia" nie sú definované. Článok 27.2: termín "digitálne siete" nie je definovaný.

¹¹ ACTA rozširuje rámec "komerčného rozsahu" v oveľa nejasnejšom zmysle, než predošlé dohody (ako TRIPS), nechávajú tak široký priestor možným interpretáciám. Efektívne tým obmedzuje záväzok proporcionálneho vymáhania práv. (Článok 23.1)

¹² Odporúčanie CM/Rec(2011)8 Výboru ministrov členským štátom vo veci ochrany a podpory univerzálnosti, jednoty a otvorenosti Internetu prijaté 21. septembra 2011: <http://bit.ly/rewDvf>

Záver

Nakoľko v ACTA nie je možné nájsť skutočnú rovnováhu medzi ochranou duševného vlastníctva a zachovaním základných ľudských práv, akou sú sloboda prejavu, voľný prístup k informáciám a kultúre, či právo na súkromie, jej prijatím podstupujeme veľké riziko s potenciálne vážnymi následkami.

Európsky parlament vo svojej vlastnej štúdií dohody už poukázal na problematické časti ACTA, vrátane jej značných právnych nedostatkov a faktu, že je **„ťažké nájsť akékoľvek významné výhody nad rámec sústavy už existujúcich medzinárodných zmlúv, ktoré by prijatie ACTA prinieslo občanom EÚ.“**

Odporúčanie štúdie znie, že „po zvážení nedostatkov, obsiahnutých v aktuálnej podobe ACTA, by bol bezvýhradný súhlas Európskeho parlamentu nevhodnou reakciou.“¹³

Vyzývame európskych zákonodarcov, aby dôkladne zvážili možné dôsledky ACTA a **aby jej v nadchádzajúcom procese „udeľovania súhlasu“ povedali „nie“, pokiaľ nebudú dodatočne podané uspokojivé záruky a vysvetlenia zo strany Európskej komisie a Európskeho súdneho dvora.**

---

13. <http://bit.ly/qwYwF4>

ACTA

Prináša

V spolupráci s

Preklad

Preklad a layout: Adriana Homolová

Spoločnosť pre otvorené informačné technológie
Púpavová 49
841 04 Bratislava - Karlova Ves
Slovensko
info@soit.sk